

ข้อ ๖ ในการเลือกประธานวุฒิสภา สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อสมาชิกได้หนึ่งชื่อ การเสนอนั้นต้องมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสิบคน

ถ้ามีการเสนอชื่อผู้ใดเพียงชื่อเดียว ให้ถือว่าผู้นั้นได้รับเลือก

ถ้ามีการเสนอชื่อสองชื่อหรือมากกว่าสองชื่อ ให้มีการลงคะแนนเลือกโดยการเขียนชื่อผู้ซึ่งคนประสงค์จะเลือกลงบนแผ่นกระดาษใส่ซองที่เจ้าหน้าที่จัดให้ แล้วให้เรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษรมาลงคะแนนเป็นรายคน โดยนำซองใส่ลงในภาชนะที่จัดไว้เพื่อการนั้นในการตรวจนับคะแนน ให้ประธานของที่ประชุมเชิญสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าคนเป็นกรรมการตรวจนับคะแนน

กรณีมีการเสนอชื่อสองชื่อ ให้ผู้ได้คะแนนสูงสุดเป็นผู้ได้รับเลือก ถ้าได้คะแนนสูงสุดเท่ากัน ให้เลือกใหม่อีกครั้งหนึ่ง แต่ถ้าคะแนนเท่ากันอีก ให้ใช้วิธีจับสลาก

กรณีมีการเสนอชื่อมากกว่าสองชื่อ ให้ผู้ได้คะแนนสูงสุดและมีคะแนนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกที่มาประชุมเป็นผู้ได้รับเลือก แต่ถ้าผู้ได้คะแนนสูงสุดมีคะแนนไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกที่มาประชุม ให้นำชื่อผู้ได้คะแนนสูงสุดจำนวนสองลำดับแรกมาให้สมาชิกลงคะแนนเลือกอีกครั้งหนึ่ง ในการนี้ ให้ผู้ได้คะแนนสูงสุดเป็นผู้ได้รับเลือก แต่ถ้าคะแนนเท่ากัน ให้ใช้วิธีจับสลาก

ให้ประธานของที่ประชุมประกาศชื่อผู้ได้รับเลือกต่อที่ประชุมวุฒิสภา

ข้อ ๗ ในการเลือกรองประธานวุฒิสภา ให้นำความในข้อ ๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่วุฒิสภามีมติให้มีรองประธานวุฒิสภาสองคน ให้เลือกรองประธานวุฒิสภาคนหนึ่งก่อน แล้วจึงเลือกรองประธานวุฒิสภาคนที่สอง

ข้อ ๘ เมื่อได้เลือกประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภาแล้ว ให้เลขาธิการวุฒิสภาแจ้งไปยังนายกรัฐมนตรี เพื่อนำความขึ้นกราบบังคมทูล

เมื่อพระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภาแล้วให้เลขาธิการวุฒิสภาส่งสำเนาประกาศพระบรมราชโองการไปยังสภาผู้แทนราษฎรเพื่อทราบด้วย

หมวด ๒

อำนาจและหน้าที่ของประธานวุฒิสภา รองประธานวุฒิสภา
และเลขาธิการวุฒิสภา

ข้อ ๘ ประธานวุฒิสภามีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) ควบคุมและดำเนินกิจการของวุฒิสภา
  - (๒) เป็นประธานของที่ประชุม
  - (๓) รักษาความสงบเรียบร้อยในที่ประชุมวุฒิสภาตลอดถึงบริเวณที่ประชุมวุฒิสภา
  - (๔) เป็นผู้แทนวุฒิสภาในกิจการภายนอก
  - (๕) แต่งตั้งกรรมการเพื่อดำเนินกิจการใด ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อกิจการของวุฒิสภา
- (๖) อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่มิกฎหมายบัญญัติไว้หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

ข้อ ๑๐ รองประธานวุฒิสภามีอำนาจและหน้าที่ช่วยประธานวุฒิสภาในกิจการอันเป็นอำนาจและหน้าที่ของประธานวุฒิสภา หรือปฏิบัติการตามที่ประธานวุฒิสภามอบหมาย

เมื่อประธานวุฒิสภาไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ในกรณีที่มีรองประธานวุฒิสภาสองคน ให้รองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา ถ้าทั้งประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภาคนที่หนึ่งไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานวุฒิสภาคนที่สองเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานวุฒิสภา

ข้อ ๑๑ เลขานุการวุฒิสภามีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) นัดประชุมวุฒิสภา และนัดประชุมคณะกรรมการครั้งแรก

(๒) เชิญผู้เป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุมวุฒิสภาและที่ประชุมคณะกรรมการเข้าปฏิบัติหน้าที่

(๓) ช่วยประธานของที่ประชุมในการควบคุมการนับคะแนนเสียง

(๔) ควบคุมการทำรายงานการประชุมทั้งปวง

(๕) ยืนยันมติของวุฒิสภาไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง

(๖) รักษาสรรพเอกสารของวุฒิสภา

(๗) ควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานวุฒิสภาวางไว้

(๘) กำกับดูแลการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตาม

กฎหมายและข้อบังคับอย่างมีประสิทธิภาพ

(๙) ปฏิบัติการตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

(๑๐) ปฏิบัติการอื่นตามที่ประธานวุฒิสภามอบหมาย

หมวด ๓

การประชุมวุฒิสภา

ส่วนที่ ๑

วิธีการประชุม

ข้อ ๑๒ การประชุมวุฒิสภาย่อมเป็นการเปิดเผย แต่ถ้าคณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา ร้องขอให้ประชุมลับ ก็ให้ประชุมลับ

ในการประชุมวุฒิสภาที่เป็นารเปิดเผย ให้นำบุคคลภายนอกเข้าฟังการประชุมได้ตามระเบียบที่ประธานวุฒิสภากำหนดไว้ และถ้าประธานวุฒิสภาเห็นเป็นการสมควร จะจัดให้มีการถ่ายทอดการประชุมทางเครื่องขยายเสียง และหรือวิทยุโทรทัศน์วงจรปิด ภายในบริเวณของรัฐสภา หรือจะจัดให้มีการถ่ายทอดการประชุมทางวิทยุกระจายเสียง และหรือวิทยุโทรทัศน์ก็ได้

ในการประชุมลับ ผู้ที่จะอยู่ในที่ประชุมวุฒิสภาหรือ ณ ที่ใดในระยะเวลาที่จะฟังการประชุมได้ก็แต่เฉพาะสมาชิก รัฐมนตรีและผู้ที่ได้รับอนุญาตจากประธานของที่ประชุม และห้ามใช้เครื่องบันทึกเสียงหรือเครื่องมือสื่อสารใดๆ ยกเว้นการบันทึกของวุฒิสภา

ข้อ ๑๓ ให้มีการประชุมวุฒิสภาครั้งแรกภายในสิบวันนับแต่วันเปิดสมัยประชุมสามัญหรือวิสามัญของรัฐสภา เว้นแต่ประธานวุฒิสภาเห็นว่าไม่มีวาระที่จะพิจารณา ในกรณีเช่นนั้นให้ประธานวุฒิสภาแจ้งให้สมาชิกทราบล่วงหน้า

การประชุมครั้งต่อไปให้เป็นไปตามกำหนดที่วุฒิสภามีมติไว้ แต่ประธานวุฒิสภาจะสั่งงดการประชุมครั้งใดก็ได้ เมื่อเห็นว่าไม่มีเรื่องที่เหมาะสมจะบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม

ในกรณีที่ประธานวุฒิสภาเห็นสมควรเรียกประชุมเป็นพิเศษก็ให้เรียกประชุมได้

ข้อ ๑๔ การนัดประชุมต้องทำเป็นหนังสือ เว้นแต่เมื่อได้แจ้งนัดในที่ประชุมวุฒิสภาแล้ว จึงให้ทำหนังสือนัดเฉพาะสมาชิกที่ไม่ได้มาประชุม

การนัดประชุมให้นัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน แต่ประธานวุฒิสภาจะนัดเร็วกว่านั้นหรือนัดประชุมโดยวิธีอื่นใดก็ได้เมื่อเห็นว่าเป็นเรื่องด่วน

ข้อ ๑๕ ภายใต้บังคับข้อ ๘๘ ให้ส่งระเบียบวาระการประชุมกับเอกสารที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกับหนังสือนัดประชุม แต่ประธานวุฒิสภาจะส่งเพิ่มเติมอีกในเวลาใดก็ได้ตามที่เห็นว่าจำเป็นหรือสมควร

ข้อ ๑๖ การจัดระเบียบวาระการประชุม ให้จัดลำดับดังต่อไปนี้

- (๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม
- (๒) รับรองรายงานการประชุม
- (๓) กระทุถาม
- (๔) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว
- (๕) เรื่องที่ค้างพิจารณา
- (๖) เรื่องที่เสนอใหม่
- (๗) เรื่องอื่นๆ

ในกรณีที่ประธานวุฒิสภาเห็นว่าเรื่องใดเป็นเรื่องด่วน จะจัดไว้ในลำดับใดของระเบียบวาระการประชุมก็ได้

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีขอให้จัดเรื่องใดเป็นเรื่องด่วนไว้ในลำดับใดของระเบียบวาระการประชุม ให้ประธานวุฒิสภาพิจารณาตามคำขอของคณะรัฐมนตรี

ข้อ ๑๗ ให้สมาชิกผู้มาประชุมลงชื่อในสมุดที่จัดไว้ก่อนเข้าประชุมทุกครั้ง และเมื่อมีสัญญาณให้เข้าประชุม ให้สมาชิกเข้านั่งในที่ที่จัดไว้

เมื่อประธานของที่ประชุมขึ้นบัลลังก์ ให้ผู้ที่อยู่ในที่ประชุมวุฒิสภายืนขึ้นจนกว่าประธานของที่ประชุมจะได้นั่งลง

ข้อ ๑๘ เมื่อพ้นกำหนดเวลาประชุมไปสามสิบนาทีแล้ว จำนวนสมาชิกยังไม่ครบองค์ประชุม ประธานของที่ประชุมจะสั่งให้เลื่อนการประชุมไปก็ได้

ข้อ ๑๙ เมื่อถึงกำหนดเวลาประชุมหรือพ้นกำหนดเวลาประชุมไปสามสิบนาที่แล้ว ประธานวุฒิสภาและรองประธานวุฒิสภาไม่อาจมาประชุมได้ ให้เลขาธิการวุฒิสภาแจ้งให้ที่ประชุมวุฒิสภาทราบ ในกรณีเช่นนี้ให้เลขาธิการวุฒิสภาขออนุมัติที่ประชุมวุฒิสภาเพื่อเชิญสมาชิกผู้มีอายุสูงสุดซึ่งอยู่ในที่ประชุมวุฒิสภาเป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุม เพื่อให้ที่ประชุมวุฒิสภาคำเนินการเลือกตั้งประธานเฉพาะคราวสำหรับการประชุมครั้งนั้น โดยให้นำความในข้อ ๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ส่วนการลงคะแนนเลือกตั้งประธานเฉพาะคราวให้กระทำการเป็นการเปิดเผยตามข้อ ๖๔

ข้อ ๒๐ ในการประชุมวุฒิสภา ให้ที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณาเฉพาะเรื่องที่มีอยู่ในระเบียบวาระการประชุม และต้องดำเนินการพิจารณาตามลำดับระเบียบวาระการประชุมที่จัดไว้ เว้นแต่ที่ประชุมวุฒิสภาจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๒๑ ผู้ใดประสงคืจะกล่าวถ้อยคำต่อที่ประชุมวุฒิสภา ให้ยกมือขึ้นพ้นศีรษะ เมื่อประธานของที่ประชุมอนุญาตแล้วจึงยืนขึ้นกล่าวได้ และต้องเป็นคำกล่าวกับประธานของที่ประชุม

ข้อ ๒๒ ถ้ารัฐมนตรีขอแถลงหรือชี้แจงเรื่องใดต่อที่ประชุมวุฒิสภา ให้ประธานของที่ประชุมพิจารณาอนุญาต

สมาชิกอาจซักถามเพื่อความกระจ่างแจ้งในเรื่องที่แถลงหรือชี้แจงนั้น แต่รัฐมนตรีจะไม่ตอบก็ได้ เมื่อเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผย เพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

ข้อ ๒๓ ประธานของที่ประชุมมีอำนาจปรึกษาที่ประชุมวุฒิสภาในปัญหาใดๆ หรือสั่งพักการประชุม เลื่อนการประชุม หรือเลิกการประชุมได้ตามที่เห็นสมควร

ถ้าประธานวุฒิสภาลงจากบัลลังก์โดยมิได้มอบหมายให้รองประธานวุฒิสภาปฏิบัติหน้าที่แทน ให้เลิกการประชุม

ข้อ ๒๔ รายงานการประชุมวุฒิสภา เมื่อคณะกรรมการตรวจสอบรายงานการประชุมและพิจารณาเปิดเผยรายงานการประชุมลับตรวจแล้ว ก่อนที่จะเสนอให้วุฒิสภารับรอง ให้ทำสำเนาวางไว้สามฉบับ ณ ที่ซึ่งสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาได้ประกาศกำหนดไว้ไม่น้อยกว่าสามวัน เพื่อให้สมาชิกตรวจดูได้

รายงานการประชุมวุฒิสภาทุกครั้งจะต้องมีรายชื่อสมาชิกที่มาประชุม ที่ลาประชุมและที่ขาดประชุม

สมาชิกมีสิทธิขอแก้ไขเพิ่มเติมรายงานการประชุมวุฒิสภาดังกล่าวให้ตรงตามที่เป็นจริงโดยยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมต่อประธานคณะกรรมการ ถ้าคณะกรรมการไม่ยอมแก้ไขเพิ่มเติมให้ตามที่ขอ สมาชิกผู้นั้นมีสิทธิที่จะยื่นยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อขอให้วุฒิสภาวินิจฉัย

ข้อ ๒๕ ในการตรวจรายงานการประชุมวุฒิสภาครั้งใด ถ้ามีผู้ใดกล่าวถ้อยคำหรือข้อความใด ๆ และได้มีการถอนหรือถูกสั่งให้ถอนถ้อยคำหรือข้อความนั้นแล้ว ให้คณะกรรมการตรวจสอบรายงานการประชุมและพิจารณาเปิดเผยรายงานการประชุมลับพิจารณาว่าสมควรจะตัดถ้อยคำหรือข้อความดังกล่าวออกหรือไม่ ถ้าเห็นสมควรให้ตัดออก ให้บันทึกว่า “มีการถอนคำพูด” หรือ “ถูกสั่งให้ถอนคำพูด” แล้วแต่กรณีไว้ในรายงานการประชุมวุฒิสภาครั้งนั้น ส่วนถ้อยคำหรือข้อความที่ตัดออก ให้บันทึกไว้ในรายงานการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบรายงานการประชุมและพิจารณาเปิดเผยรายงานการประชุมลับด้วย

ข้อ ๒๖ รายงานการประชุมวุฒิสภาครั้งใด เมื่อได้วางสำเนาไว้เพื่อให้สมาชิกตรวจดูแล้ว ถ้ามีการแก้ไขเพิ่มเติมในภายหลังโดยคณะกรรมการตรวจสอบรายงานการประชุม และพิจารณาเปิดเผยรายงานการประชุมลับแก้ไขเพิ่มเติมเอง หรือโดยสมาชิกขอให้แก้ไขเพิ่มเติมก็ตาม ในคราวที่วุฒิสภาพิจารณารับรองรายงานการประชุม นั้น คณะกรรมการจะต้องแถลงต่อที่ประชุมวุฒิสภาถึงการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว

ข้อ ๒๗ เมื่อวุฒิสภาได้รับรองรายงานการประชุมวุฒิสภาครั้งใดแล้ว ให้ประธานวุฒิสกาลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

รายงานการประชุมวุฒิสภาที่ได้รับรองแล้ว แต่ประธานวุฒิสภายังมิได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน หรือรายงานการประชุมวุฒิสภาที่ยังมิได้มีการรับรองเพราะเหตุที่อายุของวุฒิสภาลิ้นสุดลง ให้เลขาธิการวุฒิสภابันทึกเหตุนั้นไว้ และเป็นผู้รับรองความถูกต้องของรายงานการประชุมนั้น

ข้อ ๒๘ วุฒิสภาอาจมีมติให้จัดรายงานการประชุมลับครั้งใดทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนก็ได้ แต่ให้มีบันทึกพฤติการณ์ไว้

ข้อ ๒๙ การเปิดเผยรายงานการประชุมลับ ให้เป็นไปตามมติของวุฒิสภา

ข้อ ๓๐ วุฒิสภาอาจมีมติห้ามโฆษณาข้อความอันเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน ที่มีการกล่าวหรือปรากฏในการประชุมได้

ข้อ ๓๑ ให้เลขาธิการวุฒิสภาเป็นผู้พิมพ์และผู้โฆษณารายงานการประชุมวุฒิสภา ทั้งนี้ นอกจากรายงานการประชุมลับที่มีมติของวุฒิสภาให้เปิดเผยและข้อความที่ห้ามโฆษณาตามข้อ ๓๐

ส่วนที่ ๒

การเสนอญัตติ

ข้อ ๓๒ ญัตติทั้งหลายต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานวุฒิสภา และต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าห้าคน ทั้งนี้ เว้นแต่ข้อบังคับนี้ได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ข้อ ๓๓ ผู้ติดตามมาตรา ๑๘๗ มาตรา ๑๘๘ และมาตรา ๓๐๔ วรรคสอง
ของรัฐธรรมนูญ และผู้คดีที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ ไม่ต้องมีผู้รับรอง

ข้อ ๓๔ ผู้คดีขอให้คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะใดคณะหนึ่ง
หรือผู้คดีขอให้วุฒิสภาดังคณะกรรมการสามัญหรือคณะกรรมการวิสามัญเพื่อ
กระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ
วุฒิสภา ถ้าสมาชิกเป็นผู้เสนอต้องมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าสี่สิบคน

ผู้ติดตามวรรคหนึ่ง ต้องระบุกิจการหรือเรื่องให้ชัดเจนและไม่ซ้ำหรือซ้อนกัน

ข้อ ๓๕ ผู้คดีขอให้วุฒิสภามีมติว่ากรณีมีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของ
วุฒิสภาตามมาตรา ๒๖๖ ของรัฐธรรมนูญ ต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าสี่สิบคน

ข้อ ๓๖ ผู้คดีต่อไปนี้ไม่ต้องเสนอร่างหน้าหรือเป็นหนังสือ

(๑) ขอให้ปรึกษาเป็นเรื่องด่วน

(๒) ขอให้เปลี่ยนระเบียบวาระการประชุม

(๓) ขอให้ลงมติตามข้อ ๒๘ หรือข้อ ๓๐

(๔) ผู้ติดตามข้อ ๓๗ ข้อ ๖๓ ข้อ ๖๔ ข้อ ๖๕ ข้อ ๗๑ ข้อ ๑๐๖ หรือ

ข้อ ๑๕๒

(๕) ผู้คดีที่ประธานของที่ประชุมอนุญาตตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๓๗ เมื่อที่ประชุมวุฒิสภากำลังปรึกษาผู้คดีใดอยู่ ห้ามมิให้เสนอผู้คดี
อื่นนอกจากผู้คดีดังต่อไปนี้

(๑) ขอแปรผู้คดีเฉพาะในเรื่องที่มีใข้ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราช
บัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

(๒) ขอให้รวมระเบียบวาระการประชุมที่เป็นเรื่องเดียวกัน ทำนองเดียวกัน
หรือเกี่ยวเนื่องกันเพื่อพิจารณาพร้อมกัน

(๓) ขอให้ส่งปัญหาไปยังคณะกรรมการเพื่อพิจารณา หรือขอให้บุคคลใด ส่งเอกสารหรือมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็น

(๔) ขอให้รวมหรือแยกประเด็นพิจารณาหรือลงมติ

(๕) ขอให้เลื่อนการปรึกษา

(๖) ขอให้ปิดอภิปราย

(๗) ขอให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา

ผู้ติดตาม (๓) (๕) (๖) หรือ (๗) เมื่อที่ประชุมวุฒิสภาลงมติเห็นชอบ ตามที่เสนอแล้ว ห้ามมิให้เสนอผู้ติดตามในข้อนี้อีก

ข้อ ๓๘ ผู้ติดตามข้อ ๓๗ (๖) และ (๗) ห้ามมิให้ผู้ใดเสนอในคราวเดียว กับการอภิปรายของตน

ข้อ ๓๙ ผู้ติดตามข้อ ๓๗ (๗) ห้ามมิให้เสนอ

(๑) ในการพิจารณาญัตติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ

(๒) ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญ

(๓) ในการพิจารณาเลือก แต่งตั้ง ให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบให้ บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามมาตรา ๑๓๘ มาตรา ๑๔๓ มาตรา ๑๕๖ มาตรา ๑๕๘ มาตรา ๒๕๗ มาตรา ๒๖๑ มาตรา ๒๗๕ (๓) มาตรา ๒๗๗ มาตรา ๒๗๘ มาตรา ๒๗๙ (๓) มาตรา ๒๘๗ มาตรา ๓๐๒ และมาตรา ๓๑๒ ของรัฐธรรมนูญ

(๔) ในการพิจารณาและมีมติให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง

ข้อ ๔๐ ในกรณีที่ที่ประชุมวุฒิสภาลงมติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา ผู้ติดตาม เป็นอันตกไป

ข้อ ๔๑ ผู้คัดค้านที่ส่งเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ ผู้เสนอและผู้รับรองต้องลงลายมือชื่อท้ายผู้คัดค้านที่เสนอ

ข้อ ๔๒ ผู้คัดค้านที่ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ ให้ผู้รับรองแสดงการรับรองโดยวิธียกมือขึ้นในที่ประชุม

ข้อ ๔๓ การแก้ไขเพิ่มเติมผู้คัดค้านที่ประธานวุฒิสภาสั่งบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมและได้ส่งให้สมาชิกแล้วจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับความยินยอมของที่ประชุมวุฒิสภา

ข้อ ๔๔ ผู้เสนอผู้คัดค้านก่อนผู้คัดค้านของตนได้ก่อนถึงวันนัดประชุมพิจารณาผู้คัดค้านนั้น แต่ถ้าถึงวันนัดประชุมแล้วจะถอนผู้คัดค้านได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของที่ประชุมวุฒิสภา

ข้อ ๔๕ การถอนคำแปรผู้คัดค้านจะกระทำเมื่อใดก็ได้ แต่การขอแก้ไขเพิ่มเติมคำแปรผู้คัดค้านจะกระทำได้เฉพาะภายในกำหนดเวลาแปรผู้คัดค้านตามข้อ ๑๐๘

ข้อ ๔๖ การถอนชื่อจากการเป็นผู้ร่วมกันเสนอผู้คัดค้าน หรือจากการเป็นผู้รับรองจะกระทำได้เฉพาะก่อนที่ประธานวุฒิสภาสั่งบรรจุผู้คัดค้านนั้นเข้าระเบียบวาระการประชุม ในกรณีที่ประธานวุฒิสภาสั่งบรรจุผู้คัดค้านนั้นเข้าระเบียบวาระการประชุมแล้วจะถอนชื่อได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมของที่ประชุมวุฒิสภา

ข้อ ๔๗ ผู้คัดค้านหรือคำแปรผู้คัดค้านถึงวาระพิจารณาในที่ประชุมวุฒิสภาแล้ว ถ้าผู้เสนอผู้คัดค้านหรือผู้แปรผู้คัดค้านไม่ชี้แจงในที่ประชุมวุฒิสภา หรือผู้เสนอผู้คัดค้านหรือผู้แปรผู้คัดค้านไม่อยู่ในที่ประชุมวุฒิสภาโดยไม่มีผู้ชี้แจงแทนในฐานะผู้รับมอบหมายผู้คัดค้านหรือคำแปรผู้คัดค้านนั้นเป็นอันตกไป

การมอบหมายให้ชี้แจงแทนต้องมอบแก่สมาชิกและทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานของที่ประชุม

ข้อ ๔๘ ผู้ใดติใดตกไปแล้ว ห้ามมิให้นำผู้ตติซึ่งมีหลักการเช่นเดียวกันขึ้นเสนออีกในสมัยประชุมเดียวกัน เว้นแต่ประธานวุฒิสภาจะอนุญาตในเมื่อพิจารณาเห็นว่าพฤติการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป

ส่วนที่ ๓

การอภิปราย

ข้อ ๔๙ ผู้มีสิทธิอภิปรายก่อนคือผู้เสนอผู้ตติ แต่ถ้าผู้เสนอผู้ตติมีหลายคน ให้ประธานของที่ประชุมอนุญาตให้ใช้สิทธิอภิปรายก่อนได้เพียงคนเดียว

กรรมาธิการซึ่งได้สงวนความเห็น กรรมาธิการผู้รับมอบหมายจากกรรมาธิการซึ่งได้สงวนความเห็น ผู้แปรผู้ตติซึ่งได้สงวนคำแปรผู้ตติหรือสมาชิกผู้รับมอบหมายจากผู้แปรผู้ตติ ซึ่งได้สงวนคำแปรผู้ตติไว้ในชั้นคณะกรรมาธิการ ให้มีฐานะเสมือนเป็นผู้เสนอผู้ตติด้วย

ข้อ ๕๐ เมื่อผู้อภิปรายก่อนตามข้อ ๔๙ ได้อภิปรายแล้ว การอภิปรายในลำดับต่อไปจะต้องเป็นการอภิปรายสลับกันระหว่างฝ่ายคัดค้านและฝ่ายสนับสนุน เว้นแต่ในวาระของฝ่ายใดไม่มีผู้อภิปราย อีกฝ่ายหนึ่งจึงอภิปรายซ้อนได้

การอภิปรายไม่สนับสนุนและไม่คัดค้านย่อมกระทำได้โดยไม่ต้องสลับและมิให้นับเป็นวาระอภิปรายของฝ่ายใด

ข้อ ๕๑ ถ้ามีผู้ขออภิปรายหลายคน ประธานของที่ประชุมจะให้คนใดอภิปรายก็ได้ แต่ให้คำนึงถึงผู้เสนอผู้ตติ ผู้แปรผู้ตติ ผู้รับรองผู้ตติหรือผู้รับรองคำแปรผู้ตติ และผู้ซึ่งยังไม่ได้อภิปรายด้วย

ข้อ ๕๒ การอภิปรายต้องอยู่ในประเด็นหรือเกี่ยวกับประเด็นที่กำลังปรึกษากันอยู่ ต้องไม่ฟุ้งเฟ้อย วนเวียน ซ้ำซาก หรือซ้ำกับผู้อื่น และห้ามมิให้นำเอกสารใดๆ มาอ่านหรือนำวัตถุใดๆ เข้ามาแสดงในที่ประชุมวุฒิสภา เว้นแต่ประธานของที่ประชุมจะอนุญาต แต่ทั้งนี้ไม่เป็นการคัดสิทธิสมาชิกที่จะเขียนคำอภิปรายของตน และอ่านคำอภิปรายนั้นในที่ประชุมวุฒิสภา

ห้ามมิให้ผู้อภิปรายแสดงกิริยาหรือใช้วาจาอันไม่สุภาพ ใส่ร้ายหรือเสียดสีบุคคลใด และห้ามมิให้กล่าวถึงพระมหากษัตริย์ หรือออกชื่อสมาชิกหรือบุคคลใดโดยไม่จำเป็น

ข้อ ๕๓ ถ้าประธานของที่ประชุมเห็นว่าผู้ใดได้อภิปรายพอสมควรแล้ว ประธานของที่ประชุมจะให้ผู้นั้นหยุดอภิปรายก็ได้ แม้จะมีได้ฝ่าฝืนข้อ ๕๒ ก็ตาม

ข้อ ๕๔ สมาชิกผู้ใดเห็นว่ามี การฝ่าฝืนข้อบังคับและประสงค์จะประท้วงให้ยืนและยกมือขึ้นพันศีรษะ ประธานของที่ประชุมจะต้องให้โอกาสผู้นั้นชี้แจง แล้วให้ประธานของที่ประชุมวินิจฉัยว่าได้มีการฝ่าฝืนข้อบังคับตามที่ประท้วงนั้นหรือไม่ คำวินิจฉัยของประธานของที่ประชุมดังกล่าวให้ถือเป็นเด็ดขาด

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่ผู้ถูกอภิปรายพาดพิงถึงเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องอื่นใดอันเป็นที่เสียหายแก่ผู้นั้น และเมื่อประธานของที่ประชุมวินิจฉัยว่าการอภิปรายนั้นเป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับ ผู้อภิปรายต้องถอนคำพูดตามคำสั่งของประธานของที่ประชุม

ข้อ ๕๕ ผู้อภิปรายอาจถอนคำพูดของตนได้เอง หรือเมื่อมีผู้ประท้วงหรือตามคำสั่งของประธานของที่ประชุมตามข้อ ๕๔

ข้อ ๕๖ การอภิปรายเป็นอันยุติ เมื่อ

(๑) ไม่มีผู้ใดอภิปราย

(๒) ที่ประชุมวุฒิสภาลงมติให้ปิดอภิปราย

(๓) ที่ประชุมวุฒิสภาลงมติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษา

ข้อ ๕๗ ในกรณีที่ประธานของที่ประชุมพิจารณาเห็นว่าได้อภิปรายกันพอสมควรแล้ว จะขอให้ที่ประชุมวุฒิสภาวินิจฉัยว่าจะปิดอภิปรายหรือไม่ก็ได้

ข้อ ๕๘ เมื่อการอภิปรายได้ยุติแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดอภิปรายอีก นอกจากในกรณีที่ที่ประชุมวุฒิสภาจะต้องลงมติในเรื่องที่กำลังปรึกษากันอยู่ จึงให้ผู้มีสิทธิอภิปรายก่อน อภิปรายสรุปได้อีกครั้งหนึ่งเป็นครั้งสุดท้ายก่อนที่ที่ประชุมวุฒิสภาลงมติ เมื่อการอภิปรายได้สิ้นสุดแล้ว ให้ประธานของที่ประชุมให้สัญญาณแจ้งสมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ

ข้อ ๕๙ ประธานของที่ประชุมอาจอนุญาตให้รัฐมนตรีมอบหมายให้บุคคลใด ๆ ซึ่งแจ้งข้อเท็จจริงต่อที่ประชุมวุฒิสภาประกอบการอภิปรายของรัฐมนตรีก็ได้

ข้อ ๖๐ ถ้าประธานของที่ประชุมให้สัญญาณด้วยการเคาะค้อนหรือยื่นขึ้นให้ผู้ที่กำลังพูดอยู่หยุดพูดและนั่งลงทันที และให้ทุกคนนั่งฟังประธานของที่ประชุม

ในกรณีอ่านพระบรมราชโองการ หรือกระแสพระราชดำรัส ให้ผู้อยู่ในที่ประชุมวุฒิสภายืนฟังด้วยอาการสำรวมตลอดเวลาที่อ่าน

ส่วนที่ ๔

การลงมติ

ข้อ ๖๑ ในกรณีที่จะต้องมีมติของวุฒิสภา ให้ประธานของที่ประชุมขอให้ที่ประชุมวุฒิสภาลงมติ

ข้อ ๖๒ เสียงข้างมากตามมาตรา ๑๕๖ ของรัฐธรรมนูญ ในกรณีความเห็นของที่ประชุมวุฒิสภามีสองฝ่าย ให้ถือเอาจำนวนคะแนนเสียงฝ่ายที่มากกว่า และในกรณีความเห็นของที่ประชุมวุฒิสภามีเกินสองฝ่าย ให้ถือเอาจำนวนคะแนนเสียงฝ่ายที่มากที่สุด

การออกเสียงชี้ขาดของประธานของที่ประชุม ให้กระทำการเปิดเผยโดยจะให้เหตุผลหรือไม่ก็ได้

ข้อ ๖๓ ภายใต้บังคับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ การออกเสียงลงคะแนนให้กระทำการเปิดเผย เว้นแต่เมื่อคณะรัฐมนตรีร้องขอ หรือสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคนขอให้กระทำการลับ จึงให้ลงคะแนนลับ แต่ถ้ามีสมาชิกคัดค้านและมีผู้รับรองมากกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกในที่ประชุมวุฒิสภาก็ให้ลงคะแนนโดยเปิดเผย

ข้อ ๖๔ การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยมีวิธีปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานวุฒิสภากำหนด

(๒) ยกมือขึ้นพันศีรษะพร้อมกับแสดงบัตรลงคะแนน ผู้เห็นด้วยให้แสดงบัตรลงคะแนนสีน้ำเงิน ผู้ไม่เห็นด้วยให้แสดงบัตรลงคะแนนสีแดง ส่วนผู้ไม่ออกเสียงให้แสดงบัตรลงคะแนนสีขาว โดยบัตรลงคะแนนดังกล่าวให้สมาชิกลงลายมือชื่อและหมายเลขประจำตัวสมาชิกกำกับไว้ด้วย

(๓) เรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษรให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นรายคนตามวิธีที่ประธานของที่ประชุมกำหนด

(๔) วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมวุฒิสภาเห็นสมควรเฉพาะกรณี

การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยนั้นให้ใช้วิธีตาม (๑) จะใช้วิธีตาม (๒) (๓) หรือ (๔) ได้ต่อเมื่อสมาชิกเสนอญัตติและที่ประชุมวุฒิสภานุมัติ หรือเมื่อมีการนับคะแนนเสียงใหม่ตามข้อ ๗๑

การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยตาม (๑) ให้ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนได้จนกว่าประธานของที่ประชุมจะได้สั่งปิดการออกเสียงลงคะแนน

การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยตาม (๒) ให้ประธานของที่ประชุมสั่งให้เจ้าหน้าที่ไปปรับบัตรลงคะแนนจากสมาชิกมาเพื่อดำเนินการตรวจนับคะแนนต่อไป

ข้อ ๖๕ การออกเสียงลงคะแนนลับมีวิธีปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนตามที่ประธานวุฒิสภากำหนด

(๒) เขียนเครื่องหมายบนแผ่นกระดาษใส่ซองที่เจ้าหน้าที่จัดให้ ผู้เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมายถูก (✓) ผู้ไม่เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมายกากบาท (x) ส่วนผู้ไม่ออกเสียงให้เขียนเครื่องหมายวงกลม (o)

(๓) วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมวุฒิสภาเห็นสมควรเฉพาะกรณี

การออกเสียงลงคะแนนลับตาม (๑) ให้ใช้เครื่องออกเสียงลงคะแนนได้จนกว่าประธานของที่ประชุมจะได้สั่งปิดการออกเสียงลงคะแนน

เมื่อจะมีการออกเสียงลงคะแนนลับตาม (๒) ให้สมาชิกลงลงในที่ที่จัดไว้ และให้ประธานของที่ประชุมสั่งให้เจ้าหน้าที่แจกกระดาษและซองให้แก่สมาชิกทุกคน และเมื่อสมาชิกเขียนเครื่องหมายบนแผ่นกระดาษใส่ซองแล้ว ให้ประธานของที่ประชุมสั่งให้เจ้าหน้าที่ไปรับมาเพื่อส่งให้แก่กรรมการตรวจนับคะแนนดำเนินการต่อไป และในการตรวจนับคะแนน ให้ประธานของที่ประชุมเชิญสมาชิกไม่น้อยกว่าห้าคนเป็นกรรมการตรวจนับคะแนน

ข้อ ๖๖ ก่อนออกเสียงลงคะแนนลับ ให้ประธานของที่ประชุมให้สัญญาณแจ้งสมาชิกทราบเพื่อพร้อมที่จะออกเสียงลงคะแนนลับ

ข้อ ๖๗ ลำดับการลงมตินั้น ให้ลงมติในญัตติสุดท้ายก่อนแล้วย้อนเป็นลำดับไปหาญัตติต้น แต่มิให้ถือว่าความผิดพลาดในการเรียงลำดับดังกล่าวมานี้เป็นเหตุให้มติที่ได้ลงคะแนนและนับคะแนนเสร็จแล้วเป็นอันเสียไป

ข้อ ๖๘ ประธานของที่ประชุมมีอำนาจสั่งให้รวมหรือแยกประเด็นพิจารณาหรือลงมติ เว้นแต่ที่ประชุมวุฒิสภามีมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๖๙ สมาชิกซึ่งเข้ามาในที่ประชุมวุฒิสภาระหว่างการออกเสียงลงคะแนนในกรณีออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยตามข้อ ๖๔ (๑) หรือออกเสียงลงคะแนนลับตามข้อ ๖๕ (๑) อาจลงคะแนนได้ก่อนประธานของที่ประชุมสั่งปิดการออกเสียงลงคะแนน ในกรณีออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยโดยวิธีอื่นอาจลงคะแนนทางฝ่ายที่ยังนับคะแนนเสียงไม่เสร็จได้ หรือในกรณีออกเสียงลงคะแนนลับโดยวิธีอื่นอาจลงคะแนนได้ก่อนประธานของที่ประชุมสั่งให้นับคะแนนเสียง

ข้อ ๗๐ เมื่อได้นับคะแนนเสียงเสร็จแล้ว ให้ประธานของที่ประชุมประกาศมติต่อที่ประชุมวุฒิสภาทันที ในกรณีเรื่องใดรัฐธรรมนูญหรือข้อบังคับนี้กำหนดไว้ว่า มติจะต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงถึงจำนวนเท่าใด ก็ให้ประกาศด้วยว่าคะแนนเสียงถึงจำนวนที่กำหนดไว้หรือไม่

ข้อ ๗๑ ในการนับคะแนนเสียงครั้งใด ถ้าคณะรัฐมนตรีร้องขอ หรือสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน ให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่ ก็ให้มีการนับใหม่

การนับคะแนนเสียงใหม่ดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง ให้เปลี่ยนวิธีลงคะแนนเป็นวิธีดังกล่าวตามข้อ ๖๔ หรือข้อ ๖๕ ซึ่งอยู่ในลำดับถัดไป แล้วแต่กรณี เว้นแต่รัฐธรรมนูญหรือข้อบังคับนี้กำหนดวิธีลงคะแนนไว้โดยเฉพาะเป็นอย่างอื่น

เมื่อได้มีการนับคะแนนเสียงโดยวิธีดังกล่าวในข้อ ๖๔ (๓) แล้ว จะขอให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่อีกมิได้

ข้อ ๗๒ ผู้ใดใดไม่มีผู้คัดค้านให้ประธานของที่ประชุมตามที่ประชุมวุฒิสภาว่ามีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่ เมื่อไม่มีผู้เห็นเป็นอย่างอื่น ให้ถือว่าที่ประชุมวุฒิสภาลงมติเห็นชอบด้วยผู้คัดค้าน

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่ผู้คัดที่เป็นร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือเรื่องอื่นใดที่รัฐธรรมนูญหรือข้อบังคับนี้กำหนดให้ที่ประชุมวุฒิสภาวินิจฉัยโดยการออกเสียงลงคะแนน

ข้อ ๗๓ ให้เลขาธิการวุฒิสภาจัดทำบันทึกการลงมติการออกเสียงลงคะแนนของสมาชิกแต่ละคน และเปิดเผยบันทึกการลงมติดังกล่าวไว้ ณ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา เพื่อให้ประชาชนเข้าไปตรวจสอบได้ เว้นแต่กรณีการออกเสียงลงคะแนนเป็นการลับ

หมวด ๔

กรรมวิธีการ

ข้อ ๗๔ ให้วุฒิสภาดังคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาขึ้นเพื่อกระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภา

คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาจะกระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดๆ ได้ต่อเมื่อที่ประชุมวุฒิสภามอบหมาย

คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาแต่ละคณะประกอบด้วยกรรมการ
จำนวนไม่เกินสิบเจ็ดคน และให้มีจำนวนสิบหกคณะ ดังนี้

- (๑) คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์
- (๒) คณะกรรมการการคมนาคม
- (๓) คณะกรรมการการคลัง การธนาคารและสถาบันการเงิน
- (๔) คณะกรรมการการต่างประเทศ
- (๕) คณะกรรมการการทหาร
- (๖) คณะกรรมการการท่องเที่ยวและการกีฬา
- (๗) คณะกรรมการการบริหารและการยุติธรรม
- (๘) คณะกรรมการการปกครอง
- (๙) คณะกรรมการการแรงงานและสวัสดิการสังคม
- (๑๐) คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน
- (๑๑) คณะกรรมการการศึกษาและวัฒนธรรม
- (๑๒) คณะกรรมการการเศรษฐกิจ การพาณิชย์และอุตสาหกรรม
- (๑๓) คณะกรรมการการสาธารณสุข
- (๑๔) คณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ
- (๑๕) คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม
- (๑๖) คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมและพิจารณาเปิดเผยรายงาน
การประชุมลับ

หากมีความจำเป็นวุฒิสภาจะตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาเพิ่ม
ขึ้นอีกเมื่อใดก็ได้ คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาที่ตั้งเพิ่มขึ้นดังกล่าว จะมี
จำนวนกรรมการเท่าใดให้เป็นไปตามที่วุฒิสภากำหนด

สมาชิกคนหนึ่งจะดำรงตำแหน่งกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาได้ไม่เกินสองคณะ

ข้อ ๑๕ ให้วุฒิสภาดั้งคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภาชั้นคณะหนึ่ง มีจำนวนไม่เกินยี่สิบเอ็ดคน เพื่อทำหน้าที่พิจารณาญัตติและเรื่องอื่นๆ ที่เข้าสู่การพิจารณาของวุฒิสภา และในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจการของวุฒิสภา ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิก และให้มีระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ตลอดอายุของวุฒิสภา

การตั้งกรรมการวิสามัญตามวรรคหนึ่ง ให้ตั้งจากประธานคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อ ๑๔ ทุกคณะ และจากบุคคลที่คณะรัฐมนตรีเสนอชื่อ มีจำนวนไม่เกินสองคน จำนวนนอกจากนั้นให้ที่ประชุมวุฒิสภาเลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอ

ข้อ ๑๖ ในการเลือกตั้งคณะกรรมการ สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อได้โดยไม่จำกัดจำนวน การเสนอชื่อนั้นให้เสนอได้ครั้งละหนึ่งชื่อหรือจะเสนอครั้งละหลายชื่อก็ได้ การเสนอนั้นต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าห้าคน

ในการเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญ ให้เลือกจากบุคคลที่คณะรัฐมนตรีเสนอชื่อมีจำนวนไม่เกินหนึ่งในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมด จำนวนนอกจากนั้นให้ที่ประชุมวุฒิสภาเลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอ

การออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งคณะกรรมการ ให้เป็นไปตามวิธีที่ประธานของที่ประชุมกำหนด

ข้อ ๑๗ การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม และให้นำข้อบังคับนี้เฉพาะที่เกี่ยวกับการประชุมวุฒิสภามาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๗๘ ให้คณะกรรมการแต่ละคณะเลือกตั้งประธาน รองประธาน เลขานุการ และตำแหน่งอื่นตามความจำเป็นจากกรรมการในคณะนั้นๆ

ให้กรรมการผู้มีอายุสูงสุดซึ่งอยู่ในที่ประชุมของคณะกรรมการเป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุมเพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่ง

ให้มีผู้ช่วยเลขานุการคนหนึ่งประจำคณะกรรมการแต่ละคณะ โดยให้คณะกรรมการแต่งตั้งจากรายชื่อข้าราชการสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ตามบัญชีรายชื่อที่เลขาธิการวุฒิสภาจัดทำเสนอ

คณะกรรมการมีอำนาจตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาปัญหาอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ตามแต่จะมอบหมายได้ และให้นำข้อบังคับว่าด้วยกรรมการมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๗๙ การออกคำสั่งเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใด มาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาอยู่ตามมาตรา ๑๘๕ วรรคสองและวรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ ให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อประธานคณะกรรมการ

การนัดประชุมคณะกรรมการนอกจากครั้งแรก ให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อเลขานุการคณะกรรมการหรือผู้ทำหน้าที่แทนเลขานุการคณะกรรมการ

ข้อ ๘๐ สมาชิก รัฐมนตรี ผู้ซึ่งรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย และผู้ซึ่งได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ มีสิทธิเข้าฟังการประชุมคณะกรรมการ

ในกรณีประชุมลับผู้ที่เข้าฟังการประชุมได้ต้องเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การประชุม และได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ

ข้อ ๘๑ ภายใต้บังคับข้อ ๘๐ ผู้เสนอญัตติ รัฐมนตรีและผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีมอบหมาย มีสิทธิชี้แจงแสดงความเห็นในที่ประชุมคณะกรรมการได้ตลอดเรื่อง ส่วนผู้แปรญัตติมีสิทธิชี้แจงแสดงความเห็นได้เฉพาะที่แปรญัตติไว้

การชี้แจงแสดงความเห็นตามวรรคหนึ่ง ผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติอาจมอบหมายเป็นหนังสือให้สมาชิกอื่นกระทำแทนได้ โดยยื่นต่อประธานคณะกรรมการ

ข้อ ๘๒ ให้เลขาธิการวุฒิสภาประกาศกำหนดการประชุมคณะกรรมการไว้ ณ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา และมีหนังสือนัดผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติให้มาชี้แจงประกอบญัตติหรือคำแปรญัตติ แล้วแต่กรณี หากเรื่องใดจะก่อให้เกิดผลใช้บังคับเป็นกฎหมายหรือเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินต้องแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบด้วย

ข้อ ๘๓ ถ้าผู้แปรญัตติหรือผู้รับมอบหมายไม่มาชี้แจงต่อคณะกรรมการตามนัดจนเวลาล่วงไปเกินกว่าสามสิบนาทีนับแต่เวลาที่คณะกรรมการได้เริ่มพิจารณาคำแปรญัตติใด คำแปรญัตตินั้นเป็นอันตกไป เว้นแต่คณะกรรมการจะพิจารณาเห็นสมควรผ่อนผันให้เป็นกรณีพิเศษก่อนเสร็จการพิจารณาเรื่องนั้น

ข้อ ๘๔ ถ้าผู้แปรญัตติหรือผู้รับมอบหมายไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการในข้อใดจะสงวนคำแปรญัตติในข้อนั้นไว้เพื่อขอให้วุฒิสภาวินิจฉัยก็ได้

ข้อ ๘๕ กรรมการผู้ใดไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการในข้อใดจะสงวนความเห็นของตนในข้อนั้นไว้เพื่อขอให้วุฒิสภาวินิจฉัยก็ได้

ข้อ ๘๖ เมื่อคณะกรรมการได้กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ตามที่วุฒิสกามอบหมายเสร็จแล้วให้รายงานต่อวุฒิสภา

ในที่ประชุมวุฒิสภา คณะกรรมการมีสิทธิแถลง ชี้แจง หรือแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกระทำดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ในการนี้ คณะกรรมการจะมอบหมายให้บุคคลใด ๆ แถลงหรือชี้แจงแทนก็ได้

ข้อ ๘๗ ถ้ามีมติของวุฒิสภาให้คณะกรรมการการใดกระทำกิจการ พิจารณา สอบสวน หรือศึกษาเรื่องใดให้เสร็จภายในกำหนดเวลาใด และคณะกรรมการ จะกระทำกิจการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องนั้นไม่เสร็จภายในเวลาที่กำหนด ประธานคณะกรรมการหรือผู้ทำหน้าที่แทนต้องรายงานให้ประธานวุฒิสภาทราบ โดยด่วน

ในกรณีดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง ถ้าอยู่ในระหว่างสมัยประชุมสามัญทั่วไป ให้ประธานวุฒิสภาเสนอต่อที่ประชุมวุฒิสภา และที่ประชุมวุฒิสภาอาจลงมติให้ ขยายเวลาที่ได้กำหนดไว้ หรือให้ตั้งคณะกรรมการใหม่แทนคณะเดิม หรือให้ ดำเนินการอย่างอื่นสุดแต่ที่ประชุมวุฒิสภาจะเห็นสมควร แต่ถ้านอกสมัยประชุม หรืออยู่ในระหว่างสมัยประชุมสามัญนิติบัญญัติก็ให้ประธานวุฒิสภามีอำนาจอนุญาต ให้ขยายเวลาที่กำหนดไว้ได้ตามที่พิจารณาเห็นสมควร แล้วแจ้งให้วุฒิสภาทราบ ภายหลัง ทั้งนี้ ภายใต้บังคับข้อ ๑๑๘

ข้อ ๘๘ ในระหว่างที่อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภา ผู้แทนราษฎร คณะกรรมการจะพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญที่ผ่านความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรมิได้ เว้นแต่จะดำเนินการ ตามภาระหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายจากวุฒิสภาต่อไปได้

ข้อ ๘๙ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญ ถ้าคณะกรรมการเห็นว่ามิข้อสังเกตที่คณะรัฐมนตรีควรทราบหรือ ควรปฏิบัติ ให้บันทึกข้อสังเกตดังกล่าวไว้ในรายงานของคณะกรรมการเพื่อให้ วุฒิสภาพิจารณา

ในกรณีที่วุฒิสภาเห็นด้วยกับข้อสังเกตของคณะกรรมการ ให้ประธานวุฒิสภา แจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี

ความในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้ใช้บังคับกับการรายงานผลการศึกษาหรือ
สอบสวนเรื่องใดๆ ที่คณะกรรมการได้รับมอบหมายจากวุฒิสภาด้วยโดยอนุโลม

ข้อ ๕๐ กรรมการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) อายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลง

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) มีการตั้งคณะกรรมการใหม่แทนคณะเดิม ตามข้อ ๔๗

(๕) วุฒิสภามีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรา ๑๖๘ ของรัฐธรรมนูญ ให้กรรมการ
ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่อายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลงตาม (๑) ทำหน้าที่ต่อไปจนกว่า
สมาชิกที่ได้รับเลือกตั้งใหม่จะเข้ารับหน้าที่

ข้อ ๕๑ ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการในคณะกรรมการสามัญประจำ
วุฒิสภาคณะใดว่างลง ให้ประธานคณะกรรมการแจ้งต่อประธานวุฒิสภา เพื่อขอให้
วุฒิสภาดังแทนตำแหน่งที่ว่าง สำหรับคณะกรรมการวิสามัญ หากตำแหน่ง
กรรมการในคณะใดว่างลง ประธานคณะกรรมการวิสามัญจะแจ้งต่อประธานวุฒิสภา
เพื่อขอให้วุฒิสภาดังแทนตำแหน่งที่ว่างหรือไม่ก็ได้

หมวด ๕

การดำเนินการของคณะกรรมการตามมาตรา ๑๓๕ ของรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๕๒ เมื่อมีกรณีที่วุฒิสภาจะต้องพิจารณาเลือก แต่งตั้ง ให้คำแนะนำ
หรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

ให้วุฒิสภาแต่งตั้งคณะกรรมการธิการสามัญขึ้นคณะหนึ่ง มีจำนวนไม่เกินสิบเอ็ดคน เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งนั้น รวมทั้งรวบรวมข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานอันจำเป็นสำหรับตำแหน่งนั้นเป็นกรณีๆ ไป

ข้อ ๕๓ การตั้งกรรมการธิการสามัญตามข้อ ๕๒ ให้ตั้งจากสมาชิกที่คณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภาเสนอชื่อมีจำนวนสามคน จำนวนนอกจากนั้นให้ที่ประชุมวุฒิสภาเลือกจากรายชื่อสมาชิกที่คณะกรรมการธิการสามัญประจำวุฒิสภาเสนอจากกรรมการคณะอื่นๆ คณะละหนึ่งคน

ข้อ ๕๔ การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม

ข้อ ๕๕ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบประวัติและความประพฤติของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งใดตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการอาจเรียกเอกสารหรือพยานหลักฐานอันจำเป็นจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความเห็นได้ตามที่เห็นสมควร

ให้คณะกรรมการมีหนังสือเชิญบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาให้ข้อเท็จจริง หรือชี้แจงเกี่ยวกับประวัติและความประพฤติที่ประสงค์จะทราบ หากปรากฏว่ามีข้อมูลหรือข้อเท็จจริงอันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และข้อมูลหรือข้อเท็จจริงนั้นยังไม่เป็นที่ยุติ ให้บุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มีสิทธิชี้แจงและแถลงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเพื่อความเป็นธรรม

ข้อ ๕๖ การประชุมคณะกรรมการให้กระทำเป็นการลับ โดยผู้ที่เข้าฟังการประชุมได้ต้องเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประชุมและได้รับอนุญาตจากประธานคณะกรรมการ

ข้อ ๕๗ เมื่อคณะกรรมการดำเนินการตามหน้าที่เสร็จแล้ว ให้เสนอรายงานต่อประธานวุฒิสภา

รายงานของคณะกรรมการดังกล่าวให้จัดทำเป็นรายงานลับ และให้ระบุข้อมูลหรือข้อเท็จจริง พยานหลักฐานอันจำเป็น พร้อมรายละเอียดเป็นรายบุคคล

ข้อ ๕๘ เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับรายงานของคณะกรรมการตามข้อ ๕๗ แล้ว ให้ประธานวุฒิสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน และให้เลขาธิการวุฒิสภาจัดส่งเฉพาะระเบียบวาระการประชุมวุฒิสภาและเอกสารที่เกี่ยวข้องให้สมาชิก โดยไม่ต้องจัดส่งรายงานลับของคณะกรรมการดังกล่าวไปด้วย

ข้อ ๕๙ ในการประชุมวุฒิสภา ให้คณะกรรมการนำเสนอรายงานของคณะกรรมการต่อที่ประชุมวุฒิสภา โดยให้เลขาธิการวุฒิสภาแจกจ่ายสำเนารายงานลับของคณะกรรมการให้แก่สมาชิกเพื่อประกอบการพิจารณาในที่ประชุมวุฒิสภา สำเนารายงานลับดังกล่าว สมาชิกจะนำออกนอกห้องประชุมมิได้

ก่อนนำเสนอรายงานของคณะกรรมการต่อที่ประชุมวุฒิสภาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการร้องขอต่อที่ประชุมวุฒิสภา เพื่อให้มีการดำเนินการประชุมลับ

ในกรณีที่มิได้มีการประชุมลับ ให้ประธานวุฒิสภาสั่งการถ่ายทอดการประชุมทางวิทยุกระจายเสียงและหรือวิทยุโทรทัศน์ ถ้ามี และให้เลขาธิการวุฒิสภาส่งรายงานลับตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมและพิจารณาเปิดเผย

รายงานการประชุมลับ เพื่อพิจารณาก่อนว่าจะสมควรเปิดเผยหรือไม่ และถ้า คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมและพิจารณาเปิดเผยรายงานการประชุมลับ เห็นว่าไม่สมควรเปิดเผย ให้เลขานุการวุฒิสภาแยกรายงานลับดังกล่าวออกจาก รายงานการประชุมวุฒิสภาและเก็บรักษาไว้ โดยจะเปิดเผยมิได้

ข้อ ๑๐๐ เมื่อที่ประชุมวุฒิสภาได้พิจารณาเสร็จแล้ว ให้สมาชิกส่งคืนสำเนา รายงานลับของคณะกรรมการต่อเลขานุการวุฒิสภาในที่ประชุมวุฒิสภา เพื่อนำไป ทำลายตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๖ ต่อไป โดยให้ประธานคณะกรรมการหรือผู้ที่ประธานคณะกรรมการมอบหมาย เป็นผู้กำกับในการทำลายนั้น

ข้อ ๑๐๑ ให้นำความในหมวด ๔ ว่าด้วยกรรมการมาใช้บังคับกับการ ดำเนินการของคณะกรรมการโดยอนุโลม เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้แล้วในหมวดนี้

หมวด ๖

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติและร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๐๒ ให้มีสารบบลงวัน เดือน ปี ที่วุฒิสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญจากสภาผู้แทนราษฎร และวัน เดือน ปี ที่วุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญคืนไปยัง สภาผู้แทนราษฎร

ข้อ ๑๐๓ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๘๐ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้กระทำเป็นสามวาระ ตามลำดับ

ข้อ ๑๐๔ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญในวาระที่หนึ่ง ให้พิจารณาและลงมติว่า จะเห็นชอบด้วยกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นหรือไม่

เพื่อประโยชน์แก่การวินิจฉัยดังกล่าวในวาระหนึ่ง วุฒิสภาจะมอบหมายให้คณะกรรมการพิจารณาหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือปัญหาใด ๆ เสียก่อนก็ได้

ข้อ ๑๐๕ ในกรณีที่วุฒิสภามีมติในวาระที่หนึ่ง เห็นชอบด้วยกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้วุฒิสภาพิจารณาในลำดับต่อไปเป็นวาระที่สอง

ข้อ ๑๐๖ ภายใต้งบข้อ ๑๑๕ การพิจารณาในวาระที่สอง ให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญโดยคณะกรรมการที่วุฒิสภาตั้ง หรือกรรมการเต็มสภา

ตามปกติ ให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญโดยคณะกรรมการที่วุฒิสภาตั้ง การพิจารณาโดยกรรมการเต็มสภา จะกระทำได้อต่อเมื่อคณะรัฐมนตรีร้องขอ หรือสมาชิกเสนอญัตติโดยมีผู้รับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคนและที่ประชุมวุฒิสภาอนุมัติ

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญโดยกรรมการเต็มสภานั้น วุฒิสภาจะตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาปัญหาใด โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นก็ได้

ข้อ ๑๐๗ ในกรณีพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญโดยคณะกรรมการเต็มสภานั้น วุฒิสภาจะมอบหมายให้คณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาหรือคณะกรรมการวิสามัญเป็นผู้พิจารณาก็ได้

ข้อ ๑๐๘ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญชั้นคณะกรรมการที่วุฒิสภาคั่ง สมาชิกผู้ใดเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ก็ให้เสนอคำแปรญัตติล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานคณะกรรมการภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันถัดจากวันที่วุฒิสภาเห็นชอบด้วยกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเว้นแต่วุฒิสภาก็ได้กำหนดเวลาแปรญัตติสำหรับร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นไว้เป็นอย่างอื่น

การแปรญัตติ โดยปกติต้องแปรเป็นรายมาตรา และให้เป็นไปตามแบบที่เลขาธิการวุฒิสภากำหนด

การแปรญัตติเพิ่มมาตราขึ้นใหม่หรือตัดทอนหรือแก้ไขมาตราเดิม ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมให้ร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้นสมบูรณ์และวุฒิสภาเห็นชอบ

ข้อ ๑๐๙ เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว ให้เสนอร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น โดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติม พร้อมทั้งรายงานต่อประธานวุฒิสภา รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่าได้มีหรือไม่มี

การแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง และถ้ามีการแปรญัตติ มติของคณะกรรมการ
เกี่ยวกับคำแปรญัตตินั้นเป็นประการใด หรือมีการสงวนคำแปรญัตติของผู้แปรญัตติ
หรือมีการสงวนความเห็นของกรรมการ ก็ให้ระบุไว้ในรายงานด้วย

ข้อ ๑๑๐ เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญและรายงานของคณะกรรมการตามข้อ ๑๐๘ แล้วให้เสนอ
วุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไป

ข้อ ๑๑๑ ในกรณีที่วุฒิสภามีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่าง
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญโดยกรรมการเต็มสภา ให้ถือว่าสมาชิกทุกคน
ในที่ประชุมประกอบกันเป็นคณะกรรมการ และประธานของที่ประชุมมีฐานะเป็น
ประธานคณะกรรมการด้วย

การพิจารณาโดยกรรมการเต็มสภา เป็นทั้งการพิจารณาชั้นคณะกรรมการ
และการพิจารณาของวุฒิสภาในวาระที่สองเรียงตามลำดับมาตรารวมกันไป

ข้อ ๑๑๒ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว ให้วุฒิสภาพิจารณาเริ่มต้นด้วยชื่อ
ร่างคำปรารภ แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา และให้อภิปรายได้เฉพาะถ้อยคำ
หรือข้อความที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือที่ผู้แปรญัตติสงวนคำแปรญัตติ หรือ
ที่กรรมการสงวนความเห็นไว้ ทั้งนี้ เว้นแต่ที่ประชุมวุฒิสภาจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๑๑๓ เมื่อได้พิจารณาตามข้อ ๑๑๒ จนจบร่างแล้ว ให้วุฒิสภาพิจารณา
ทั้งร่างเป็นการสรุปอีกครั้งหนึ่ง และในการพิจารณารั้งนี้สมาชิกอาจขอแก้ไขเพิ่มเติม
ถ้อยคำได้ แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความใดมิได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้ง
กันอยู่

ข้อ ๑๑๔ เมื่อได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญในวาระที่สองเสร็จแล้ว ให้วุฒิสภาพิจารณาต่อไปในวาระที่สาม

ข้อ ๑๑๕ การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญในวาระที่สาม ให้ที่ประชุมวุฒิสภาลงมติว่าเห็นชอบด้วยหรือไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร หรือถ้าในการพิจารณาในวาระที่สองได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ก็ให้ที่ประชุมวุฒิสภาลงมติว่าให้แก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่แก้ไขเพิ่มเติม ในกรณีเช่นว่านี้ มติให้แก้ไขเพิ่มเติม หมายความว่าให้แก้ไขเพิ่มเติมตามที่ได้พิจารณาไว้ในวาระที่สอง และมติไม่แก้ไขเพิ่มเติม หมายความว่าวุฒิสภาเห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎรโดยไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติม

การพิจารณาในวาระนี้ไม่มีการอภิปราย

ข้อ ๑๑๖ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เมื่อวุฒิสภามีมติเห็นชอบด้วยหรือไม่เห็นชอบด้วยกับสภาผู้แทนราษฎร หรือให้แก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ให้ประธานวุฒิสภาแจ้งให้สภาผู้แทนราษฎรทราบ

ข้อ ๑๑๗ ในกรณีวุฒิสภาได้แก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และสภาผู้แทนราษฎรได้ตั้งกรรมาธิการร่วมกันตามมาตรา ๑๑๕ (๓) ของรัฐธรรมนูญ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรได้แจ้งจำนวนกรรมาธิการร่วมกันมาให้ทราบแล้ว ให้ประธานวุฒิสภาคำเนินการเพื่อให้วุฒิสภาคตั้งกรรมาธิการร่วมกัน

เมื่อคณะกรรมการร่วมกันได้เสนอร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ได้พิจารณาแล้วพร้อมกับรายงานของคณะกรรมการ ให้วุฒิสภาพิจารณาลงมติว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนั้น

ข้อ ๑๑๘ วุฒิสภาจะต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญให้เสร็จภายในกำหนดเวลาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑๕ ของรัฐธรรมนูญ ถ้าการพิจารณาของวุฒิสภาอาจไม่เสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ประธานคณะกรรมการรายงานให้ประธานวุฒิสภาทราบเพื่อดำเนินการขอให้วุฒิสภายายเวลาออกไปเป็นกรณีพิเศษ

ข้อ ๑๑๙ เมื่อวุฒิสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ร่างพระราชบัญญัติโอนกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน หรือร่างพระราชบัญญัติโอนกรรมสิทธิ์ที่วัดหรือที่ธรณีสงฆ์ จากสภาผู้แทนราษฎร ให้ประธานวุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไปยังคณะกรรมการวิสามัญกิจการวุฒิสภาตามข้อ ๑๕ เพื่อพิจารณาเป็นการด่วน และให้คณะกรรมการพิจารณาและรายงานต่อประธานวุฒิสภาให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเสร็จแล้วให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นพร้อมทั้งรายงานของคณะกรรมการ รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุความเห็นของคณะกรรมการว่าจะสมควรเห็นชอบด้วยกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้นหรือไม่ หากเห็นสมควรเห็นชอบด้วยกับหลักการ จะสมควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมมาตราใดหรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสมาชิก

เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติพร้อมด้วยรายงานของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเพื่อพิจารณาต่อไป

ในกรณีที่วุฒิสภามีมติในวาระที่หนึ่ง เห็นชอบด้วยกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ให้วุฒิสภาพิจารณาในลำดับต่อไปเป็นวาระที่สอง โดยกรรมการเต็มสภา

ข้อ ๑๒๐ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรมีมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายแล้ว ให้วุฒิสภาตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งมีจำนวนตามที่ที่ประชุมวุฒิสภากำหนด เพื่อพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัตินี้

ข้อ ๑๒๑ เมื่อวุฒิสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย จากสภาผู้แทนราษฎร ให้ประธานวุฒิสภาส่งร่างพระราชบัญญัตินั้นไปยังคณะกรรมการวิสามัญตามข้อ ๑๒๐ เป็นการด่วน และให้คณะกรรมการพิจารณาและรายงานความเห็นต่อประธานวุฒิสภาให้แล้วเสร็จภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินี้ การพิจารณาในชั้นคณะกรรมการนี้ไม่มีการแปรญัตติ

เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือร่างพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย พร้อมทั้งรายงานความเห็นของคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน